

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 12. 2022, sp. zn. 12 To 44/2022, ECLI:CZ:VSPH:2022:12.TO.44.2022.1

Číslo: 30/2024

Právní věta:

Podmínka pro uložení trestu zrušení právnické osoby podle § 16 odst. 1 t. o. p. o., že činnost právnické osoby spočívala převážně v páčání trestného činu nebo trestných činů, je zpravidla splněna, pokud trestná činnost právnické osoby tvořila nadpoloviční část její činnosti (pojímáno z hlediska času, vynaložených prostředků, počtu zainteresovaných subjektů, rozsahu aktivit, resp. činů fyzických osob, které se právnické osobě přičítají).

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 06.12.2022

Spisová značka: 12 To 44/2022

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zrušení právnické osoby

Předpisy: § 16 odst. 1 t. o. p. o.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zamítl odvolání obžalované FILO TRANS TRADE, s. r. o., proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 8. 2022, č. j. 3 T 5/2021-1590.

Z odůvodnění:

1. Shora konkretizovaným rozsudkem Krajského soudu (dále jen KS) v Ústí nad Labem byla obžalovaná obchodní společnost FILO TRANS TRADE, s. r. o., se sídlem Kladruby 76, okr. Teplice, shledána vinnou zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, za použití § 7 a § 8 odst. 1 písm. a), c), odst. 2 písm. a) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen t. o. p. o.).

2. Uvedeného deliktu se obžalovaná obchodní společnost měla dopustit jednáním, jak je konkretizováno ve výrokové části napadeného rozsudku.

3. Za uvedený zločin byl jmenované podle § 240 odst. 2 tr. zákoníku za užití § 16 odst. 1 t. o. p. o. uložen trest zrušení právnické osoby.

4. Rozsudek právní moci nenabyl, neboť jej obžalovaná obchodní organizace v zákonem stanovené lhůtě napadla odvoláním, které podal ustanovený opatrovník M. P. a odůvodnil jej následovně.
5. Rozsudek napadá toliko ve výroku o trestu, když je přesvědčen, že trest zrušení právnické osoby lze uložit pouze v případě, že její činnost spočívala zcela nebo převážně v páchání trestného činu nebo trestných činů. Namítá, že FILO TRANS TRADE s.r.o., se pácháním trestné činnosti nezabývala výlučně ani převážně, od svého založení v roce 2004 až do roku 2018 vedla obvyklou podnikatelskou činnost, spočívající zejména v nákladní autodopravě. Projednávaná trestná činnost se vztahuje pouze k obdobím 1. a 2. čtvrtletí roku 2018, tudíž z hlediska časového ani hlediska rozsahu aktivit právnické osoby není dán ani prvek (znak) převážnosti. Z uvedených důvodů pak má uložený trest nejen za nepřiměřený, ale i nezákonný. Navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil a sám rozhodl tak, že obžalované obchodní společnosti uloží trest zákazu činnosti, spočívající v provádění velkoobchodu a maloobchodu, tedy činností, ve vztahu k nimž byla její trestná činnost páchána.
6. V rámci veřejného zasedání, v němž bylo jednáno v nepřítomnosti obžalované, předseda senátu přečetl písemné vyhotovení opravného prostředku, koncipovaného opatrovníkem, a prezentoval i konečný návrh, jak je konkretizován v odst. 5. shora.
7. Intervenující státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství (dále jen VSZ) v Praze konstatovala, že odvolání obžalované obchodní společnosti považuje za zcela nedůvodné a navrhla, aby jako takové bylo zamítnuto.
8. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací postupem podle § 254 odst. 1 tr. ř. z titulu opravného prostředku obžalované obchodní společnosti FILO TRANS TRADE, s. r. o., přezkoumal jí napadený výrok rozsudku krajského soudu, přezkumu pak podrobil i řízení, které jeho vydání předcházelo. Učinil závěr, že na odvolání obžalované je nutno nahlížet jako na nedůvodné.
9. Zmíněným přezkoumáním napadeného rozsudku a jemu předcházejícího řízení bylo zjištěno, že toto řízení je prosto procesních vad, které by byly natolik vážné, že by mohly mít za následek nesprávnost některého z rozsudečných výroků a představovat tak titul pro jeho zrušení. Nálezací soud postupoval v plném souladu s patřičnými ustanoveními trestního řádu, přičemž dbal o zachování práv stran trestního řízení, jmenovitě práv obžalované na obhajobu a zákonný (fair) proces.
10. V rámci přezkumného řízení bylo odvolacím soudem též zjištěno, že soud prvního stupně ve věci shromáždil důkazy v rozsahu, který je vyžadován ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř., tedy v rozsahu postačujícím k tomu, aby soudu umožnil učinit ve věci rozhodnutí, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Důkazní materie tak byla náležitým a adekvátním podkladem pro rozhodovací činnost nálezacího soudu.
11. V návaznosti na skutečnosti shora uvedené odvolací soud konstatuje, že výsledkem jeho přezkumu věci je rezultat, že soud prvního stupně provedené důkazy vyhodnotil způsobem plně konformním ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., tedy jednotlivě i v jejich souhrnu, ve vzájemných souvislostech a vazbách, a učinil ve věci správné skutkové i právní závěry, pokud uzavřel, že zažalovaný skutek se stal, má všechny znaky deliktu v něm obžalobou spatřovaného a jeho pachatelkou je právě obžalovaná obchodní společnost FILO TRANS TRADE, s. r. o., se sídlem v Kladrubech. Uložený trest byl v intencích zjištění nálezacího soudu shledán zákonným a zcela adekvátním.
12. Nebylo taktéž zjištěno, že by přezkoumávaný rozsudek byl zatížen, pokud jde o výroky, které nebyly opravným prostředkem výslovně vyloučeny, vadou, která by měla vliv na správnost výroků,

proti nimž odvolání bylo podáno, v daném případě jde konkrétně o výrok o uloženém trestu.

13. Není především namístě přisvědčit výhradám odvolatelky, že od svého založení v roce 2004 až do roku 2018 vedla obvyklou podnikatelskou činnost, spočívající zejména v nákladní autodopravě, že projednávaná trestná činnost se vztahuje pouze k obdobím 1. a 2. čtvrtletí roku 2018, tudíž z hlediska časového ani z hlediska rozsahu aktivit právnické osoby není naplněn znak převáznosti a uložený trest zrušení právnické osoby je tak nutno mít za nepřiměřený, ale i nezákonný.

14. V první řadě lze plně odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku KS v Ústí nad Labem, v němž tento soud představuje jednotlivé důkazní prostředky a prezentuje jejich podstatný obsah, a následně tyto hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu a činí své skutkové a právní závěry, včetně závěrů, vztahujících se k volbě druhu a stanovení výměry ukládaného trestu. Na tomto místě je zapotřebí zmínit, že s většinou argumentů, uplatněných v opravném prostředku obžalované, vypořádal se v rámci svých hodnotících úvah v odůvodnění napadeného rozsudku již jmenovaný soud prvního stupně.

15. Toto odůvodnění rozsudku krajského soudu, jmenovitě co do výroku o trestu, jehož těžiště spadá do bodů 11. a 12., není na tomto místě zapotřebí obsáhleji citovat, postačí na ně, a potažmo i na závěry o vině odkázat, jak již bylo učiněno shora. Uvedený postup je aprobován i judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, vycházející z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), z níž se podává, že odvolací soud se při zamítnutí odvolání v principu může omezit na převzetí odůvodnění soudu nižšího stupně (viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), usnesení Ústavního soudu sp. zn. [II. ÚS 2947/08](#) a konečně zejména rozhodnutí ESLP ve věci [Garcia vs. Španělsko](#)).

16. Na tomto místě patří se zrekapitulovat, případně, nad rámec zmíněného odůvodnění napadeného rozsudku, konstatovat následující:

17. Z ustanovení § 14 t. o. p. o., upravujícího otázku přiměřenosti trestu (a ochranného opatření) plyne, že při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne soud zejména též k poměrům právnické osoby, včetně její dosavadní činnosti a jejích majetkových poměrů; dále pak přihlédne k působení právnické osoby po činu, zejména k její případné účinné snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu. Přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí činnost právnické osoby. Pokud pak jde o možnost uložení sankce zrušení právnické osoby (§ 16 t. o. p. o.), toto lze učinit v případě, že její činnost spočívala zcela nebo převážně v páčání trestného činu nebo trestných činů. Trest zrušení právnické osoby nelze uložit, vylučuje-li to povaha právnické osoby.

18. Prvořadým východiskem je postulát, že trest zrušení právnické osoby podle § 16 t. o. p. o. je nejpřísnějším trestem, který lze uložit trestně odpovědné právnické osobě, a který někdy bývá nadneseně označován jako „trest smrti“ právnické osoby, neboť směřuje k úplnému zániku její existence (po právní moci odsuzujícího rozhodnutí totiž ze zákona vstupuje odsouzená právnická osoba do likvidace). S ohledem na likvidační charakter trestu proto zákon stanoví řadu omezujících podmínek jeho uložení, které vyplývají z ustanovení § 16 odst. 1 až 3 t. o. p. o. a musejí být naplněny kumulativně. Právnická osoba především musí mít sídlo v České republice, její činnost musela zcela nebo převážně spočívat v páčání trestného činu (trestných činů), a uložení trestu nesmí vylučovat povaha právnické osoby (případně u právnických osob vyjmenovaných v § 16 odst. 2 a 3 t. o. p. o. se vyžaduje předchozí vyjádření České národní banky nebo jiné příslušné instituce - orgánu státní správy k možnostem a důsledkům uložení trestu zrušení právnické osoby).

19. Pokud jde o pojem převážně, lze dovozovat, že trestná činnost musí tvořit nadpoloviční část činnosti (pojímáno z hlediska času, vynaložených prostředků, počtu zainteresovaných subjektů,

rozsahu aktivit apod.) právnické osoby (resp. činů fyzických osob, které se přičítají právnické osobě jako její trestné činy). Byla-li však trestná činnost jen ojedinělým vybočením z legálního působení právnické osoby, k naplnění zmíněného kritéria to nepostačuje. Je zapotřebí zkoumat (a rozlišovat), zda jde o právnickou osobu, která byla za účelem páchaní trestné činnosti již založena, nebo která k páchaní trestné činnosti „dospěla“ až postupně, třeba v důsledku nastalých personálních či majetkových změn (změna osob společníků, nedostatek potřebných peněžních prostředků apod.).

20. Zákaz činnosti (§ 20 t. o. p. o.) pak patří k těm druhům trestů, které mají přímo zabránit právnické osobě v dalším páchaní trestné činnosti. Jeho smyslem je dočasně vyřadit právnickou osobu z možnosti vykonávat určité činnosti, k nimž je třeba zvláštního povolení nebo oprávnění nebo jejichž výkon upravují zvláštní předpisy. Zejména u obchodních společností nabývá na významu citelnost postihu, protože uložení tohoto trestu může znamenat ukončení dosavadních podnikatelských aktivit, což by někdy mohlo být srovnatelné se zrušením odsouzené právnické osoby. Trest zákazu činnosti lze u právnických osob uložit na 1 rok až 20 let, a to i jako samostatný trest. Právnické osobě lze zakázat jen tu činnost, v souvislosti s níž se dopustila trestného činu, tato činnost musí být v rozsudku určena přesně a jednoznačně, aby nevznikaly pochybnosti při výkonu trestu tak, aby tento výkon byl kontrolovatelný.

21. Po vyhodnocení všech rozhodných skutečností, plynoucích ze zajištěných a v řízení řádně provedených důkazních prostředků, vrchní soud uzavřel, že podmínky pro uložení trestu zrušení právnické osoby byly u obžalované FILO TRANS TRADE, s. r. o., se sídlem v Kladrubech, jednoznačně naplněny. Jeho uložení nebrání žádná ze skutečností, vyjmenovaných v příslušných ustanoveních zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim jako zákonné překážky. Soud prvního stupně zcela po právu shledal, že od převodu společnosti na nové společníky a jednatele bylo páchaní trestné činnosti (se způsobením škody, blížící se hranici škody velkého rozsahu) její jedinou náplní. Obžalovaná obchodní společnost má toliko formálního společníka a jednatele, jehož pobyt není znám, od roku 2018 nevyvíjí žádnou obchodní činnost, s úřady nekomunikuje (musel jí tudíž být ustanoven opatrovník), a nemá žádný majetek, z čehož plyne, že nelze ukládat trest peněžitý ani trest propadnutí majetku, stejně tak uložení trestu zákazu činnosti bylo by ryze formálním, bezobsažným aktem. Trest zrušení právnické osoby je tak skutečně jediným reálně vhodným a povaze spáchané trestné činnosti a její společenské škodlivosti adekvátním trestem.

22. Po shrnutí a vyhodnocení všech relevantních skutečností, jak byly zmíněny a rozebrány shora, Vrchní soud v Praze uzavřel, že na opravný prostředek obžalované FILO TRANS TRADE, s. r. o., je nutno nahlížet jako na nedůvodný, a proto jej jako takový postupem podle § 256 tr. ř. zamítl.